

Қазақстан 2050

I ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 2-12 сәуір

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференциясы
Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 8-11 сәуір

I INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, April 2-12, 2014

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEM»,

Almaty, Kazakhstan, April 8-11, 2014

I МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2014 года

Международная конференция
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»,

Алматы, Казахстан, 8-11 апреля 2014 года

УНГАРБАЕВА С.Ж. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҚ ДАҚЫЛДАРЫНЫҢ ТАҒАМДЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ	275
УМАРОВА З.А. АВТОКӨЛІКТІК ЛАСТАНУҒА ЭКОЖҮЙЕЛЕРДІҢ РЕАКЦИЯСЫ	277
ІЗТІЛЕУ Г.Қ. КҮН ЭНЕРГИЯСЫН ПАЙДАЛАНУДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІГІ	277

VI КАРТОГРАФИЯ ЖӘНЕ ГЕОИНФОРМАТИКА: ТЕОРИЯ МЕН ТӘЖІРИБЕСІ

VI КАРТОГРАФИЯ И ГЕОИНФОРМАТИКА: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

VI CARTOGRAPHY AND GEOINFORMATICS: THEORY AND PRACTICE

АГЫБАЕВА Л.А. КАРТОГРАФИЯ САЛАСЫНЫҢ ЖЕТІСТІГІНІҢ БІРІ - ДЫБЫСТЫҚ КАРТАЛАР	279
АДАМБЕКОВА Ә.С. АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ ЛАСТАНУ ЖАҒДАЙЫ КАРТОГРАФИЯЛАУ	279
АЙТБАЕВА АНАР БАКЫТЖАНОВНА, КАКИМЖАНОВ ЕРКИН ХАМИТОВИЧ ПРОЕКТИРОВАНИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ И ОЗЕЛЕНЕНИЕ ГОРОДА ТАРАЗ С ПРИМЕНЕНИЕМ ГИС ТЕХНОЛОГИИ	282
АЙТЛЕСОВ Д. АРАЛ ТЕНІЗІНІҢ ҚАЗІРГІ КЕЗДЕГІ ЖАҒДАЙЫ	283
АЛПЫСБАЙ М.А. ОБЗОР ПРЕИМУЩЕСТВ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГИС В ТРАНСПОРТНОЙ СФЕРЕ	284
АРЫМБАЕВА А.Е. ПРОЕКТИРОВАНИЕ И СОСТАВЛЕНИЕ ПРОГНОЗНОЙ КАРТЫ «ЗЕЛЕНАЯ ЭНЕРГЕТИКА АЛАКОЛЬСКОЙ ВПАДИНЫ»	283
ӘСЕТҚЫЗЫ АЙЗАДА КИІКТЕРГЕ ЖАЛПЫ СИПАТТАМА (ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫНДАҒЫ)	288
БАЙДРАХМАНОВА Г. КАРТОГРАФИЯЛАУДЫҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕГІ МҰҒАЛЖАРДЫҢ ЖАЛПЫ ФИЗИКАЛЫҚ-ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ	290
БАИМБЕТОВА А.Т. NEXTGIS MOBILE МОБИЛЬДІ ГАЖ ҚОСЫМШАСЫ	292
ДӘУЛЕТ Т. Е. ӨСКЕМЕН ҚАЛАСЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУ ОРТАЛЫҚТАРЫН КАРТА БЕТІНДЕ КӨРСЕТУ	293

VI КАРТОГРАФИЯ ЖӘНЕ ГЕОИНФОРМАТИКА: ТЕОРИЯ МЕН ТӘЖІРИБЕСІ

VI КАРТОГРАФИЯ И ГЕОИНФОРМАТИКА: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

VI CARTOGRAPHY AND GEOINFORMATICS: THEORY AND PRACTICE

КАРТОГРАФИЯ САЛАСЫНЫҢ ЖЕТІСТІГІНІҢ БІРІ - ДЫБЫСТЫҚ КАРТАЛАР

Ағыбаева Л.А., Әл-Фараби ат.Қазақ ұлттық университеті, Алматы қ., Алматы қ.

Ғылыми жекшісі: оқытушы Құдайбергенов М.Қ.

Жұмыстың мақсаты: Қазіргі уақытта дамып келе жатқан картография саласының жетістігінің бірі – дыбыстық картамен таныстыру.

Google-дың «Көшелерді аралау» және «Яндекс» «Панорама» жобалары арқасында барлық адамдар әлемнің әртүрлі қалаларына саяхат жасай алады, сондай-ақ виртуалды түрде жүре алады. Алайда мұндай саяхаттар алыс жерлерді көруге ғана мүмкіндік бергенімен, оларды тыңдай алу екіталай. Әдетте, жолнұсқаушылар саяхатшылардың визуалды түрдегі тәжірибелеріне бейімделген, яғни олардың әдемі көрінісін, құрылыс ескерткіштерін сипаттағанмен, бірақ дыбыстық есту тәжірибесін ескермейді. Қазіргі уақытта әлемнің дыбысын картада есту, бағалау үшін көптеген мүмкіншіліктер жасалуда. Дыбыстық карта арқылы әлемнің түкпір түкпіріндегі ғажайып жерлерге саяхат жасауға болады. Ал әлемнің басқа қалаларында халықтың қалай сойлесетінін, машиналардың шуы мен қоңыраудың сылдырын есту үшін аудиосаяхат сайтына кіру керек. Яғни бұл сайтта дыбыстық карталарға арналған төмендегідей жобалар берілген. Бұл жобалар арқылы дыбыстық саяхат жасауға мүмкіндіктер бар (<http://soundcities.com/>) (<http://ru.soundtrip.org/>).

Soundcities жобасын 2000 жылдары британдық суретші Stanza ашты. Сайтта берілген барлық дыбыстық фрагменттер осы Stanza-ның көптеген әлемдік саяхаттары кезінде жазылған. Картадағы дыбыстар маркерлермен көрсетіледі. Егер де белгілі бір маркердің үстінен шертсе, назар аударарлық керемет жерлерге арналған парақшаға өтуге болады немесе қалалардың атын шертіп, содан соң жазба жазылған жерді картадан таңдау арқылы жазбаны тыңдауға болады. Тағы бір нұсқасы – ол тег. Әрбір жазбада «адамдар», «дабыл», «трафик» деген белгілер болады – дұрыс тегті таңдау арқылы онда белгіленген барлық аудиоклиптарға өтуге болады.

Soundtrips – бұл тек қана қысқаша жазбаларды ғана емес, саяхаттағы тұтастай аудиожазбаларды да тыңдауға мүмкіндік беретін жас ресурс болып табылады. Бұл жобада «құмарпаз саяхатшы» сайтының авторы саяхат барысында көптеген жазбалар жазып, сонан соң тек ең қызықтарын жинап, бір аудиофайлға жинақтайды да сайтқа енгізеді. Мұндай саундтрип (яғни аудиосаяхат) жиі суреттермен және қысқа сипаттамалармен бірге жүреді. Сондай-ақ, бұл жерде карта міндетті түрде болады, ал бұл картада жазба жүргізілген қала белгіленеді. Ал саундтрипта ізденісті картадағы белгілі бір жерлер, мезгіл, т. б. белгілеулер арқылы жүргізуге болады.

Қазіргі заманғы техниканың дамуы барлық салада елеулі түрде өз әсерін тигізуде. Соның бірі осы картография саласында да байқалып жатыр. Осындай дыбыстық карталардың пайда болуы соның бір жетістігі деп айтсақ артық айтқанымыз емес. Картография мамандығындағы мұндай жетістіктер бұл салаға тек абырой әкелмей, сонымен қатар түрлі салалардағы жұмыстарды, ал ең бастысы адам өмірін жеңілдетуге үлесін тигізді.

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ ЛАСТАНУ ЖАҒДАЙЫН КАРТОГРАФИЯЛАУ

Адамбекова Ә.С., Әл-Фараби ат.Қазақ ұлттық университеті, Алматы қ.

1941 жылдан кейін Ұлы Отан соғысы кезінде КСРО-ның еуропалық бөлігінен келген көптеген зауыттар мен жұмысшылардың арқасында, сауда-саттық орталығы болған Алматы,